

[Lange.]

dømme, hvor stort et Laan der kan staa i en Ejendom, et Laan, der skal afdrages i Løbet af 60 Aar, er en meget vanskelig Opgave; der skal baade stor Dygtighed og stor Forsigtighed til at varetage den Opgave paa rette Maade.

Jeg tror ikke, der kan vindes noget ved, at man nu fra Indenrigsministeriets Side vil blande sig i disse Forhold; det vil efter min Mening meget let føre til, at Ansaret forflygtiges, og det skal det ikke. Hvis man derfor vil være retfærdig over for Ledelsen af de Kreditforeninger, vi har haft, være retfærdig over for det Arbejde, der er gjort i denne vanskelige Periode for Kreditforeningerne, maa man indrømme, at Arbejdet er gjort særdeles godt, naar man tænker paa den uhyre Nedgang i Priser og Værdier, der har fundet Sted, og saa alligevel ser, at alle Kreditforeninger i de 85 Aar, vi har haft Kreditforeninger her i Landet, har formaaget at opfylde deres Forpligtelser.

Det siges, og kan maaske siges med en vis Ret, at med vort stærkt udviklede Realkreditsystem har det været let at laane i Danmark; det kan maaske ogsaa siges, at det har været for let at laane. Det gaar med Kreditforeningslaan som med andre Laan, at man gør Gælden i de gode Tider, og saa skal man sidde i de daarlige Tider og betale af paa Gælden. Det er en gammel og daarlige Regel, men en Regel, som jeg ikke tror, den højtærede Indenrigsminister vil faa ryddet ud af Verden med den Lovgivning, man her er inde paa. Men man kan dog ogsaa sige, at vort stærkt udviklede Realkreditsystem har bevirket, at man er kommet godt igennem disse Tider, er kommet bedre igennem, end man ellers vilde være kommet.

Ser man tilbage til Tiden for 100 Aar siden, der i saa overordentlig høj Grad økonomisk ligner den Tid, vi har gennemlevet i de senere Aar, vil man se, at man ikke havde det Kreditvæsen dengang, som man har nu, men at Modstandskraften ogsaa var meget, meget mindre. Man havde for godt 100 Aar siden kun een Bank her i Landet, Nationalbanken; man havde ingen Sparekasser, ingen Kreditforeninger og ingen Hypotekforeninger, og da de økonomiske Ulykker væltede ind over Landet, blev Resultatet, at Ejendommenes, særlig Land-

ejendommenes, Værdi gik saa overordentlig langt ned, at det ikke taaler nogen Sammenligning med de nu bestaaende Forhold. Det var ikke ualmindeligt dengang, at Ejendomme solgtes alene for Skatterestancerne. Landejendomme, der havde kostet 30 000 Rigsdaler, solgtes f. Eks. for 1 500 Rigsdaler. Og naar det var Tilfældet, tror jeg, det i høj Grad skyldtes, at dette overhovedet at have Gæld — det var dengang altid løs Gæld eller i hvert Fald Gæld, der kunde siges op — var det samme som at skulle miste sin Ejendom. Men i den Periode, vi nu har gennemlevet, i hvilken Tiderne har været vanskelige, omtrent ligesom dengang, har det vist sig, at den Elasticitet, vort Kreditvæsen besidder, har hindret, at Tvangsauktionerne har faaet et Omfang, som blot i nogen Grad kan staa Maal med det, der dengang fandt Sted.

Jeg tror derfor, at ikke alene kan Kreditforeningerne være den Virksomhed bekendt, de har udøvet gennem de 85 Aar, og ikke alene kan deres Ledelser godt staa til Regnskab for den Virksomhed, de har udøvet, men jeg tror ogsaa, at Samfundet i høj Grad maa være glad ved, at vi har haft dette gode Kreditforeningssystem her i Landet. Jeg mener, at Selvstyret gennem disse Aar har staaet sin Prøve, og at det derfor er naturligt, at man fortsætter med Kreditforeningssystemet ledet ud fra de samme Principper som hidtil.

Af de nye Bestemmelser, man i øvrigt, for at hindre, at der gives for høje Laan, har indført i det foreliggende Lovforslag, er der for det første en vis Begrænsning af Konkurrencen imellem Foreningerne. Man gaar jo ikke meget vidt, det er kun et Par enkelte Kreditforeninger, man søger at omorganisere paa en saadan Maade, at de ikke kommer til at konkurrere i ganske smaa Omraader. Jeg synes, at man over for disse Foreninger burde have taget noget mere Hensyn til deres egen Opfattelse, for jeg tror ikke, at en Begrænsning af Konkurrencen betyder meget, naar man ikke vil gøre Skridtet fuldt ud, at tage den Stilling, at der kun maa være een Kreditforening, der udlaaner i et bestemt Omraade eller i en bestemt Art Ejendomme. Saa snart der er to Kreditforeninger i det samme Omraade eller i den samme Art Ejendomme, er Konkurrencen der; og om der saa er to eller